

LähiTapiola Varainhoito Oy

Toimintakertomus ja
tilinpäätös 2017
y-tunnus: 1604393-7

LÄHITAPIOLA

Sisällysluettelo

HALLITUKSEN TOIMINTAKERTOMUS	3
LähiTapiola Varainhoito Oy 2017	3
Vakavaraisuus ja riskienhallinta	6
Hallinto, henkilöstö, palkitseminen.....	7
Vastuullisuus.....	8
Tilikauden jälkeiset tapahtumat	9
Tulevaisuuden näkymät	9
Ehdotus voittoa ja vapaata omaa pääomaa koskeviksi toimenpiteiksi	10
TILINPÄÄTÖS 1.1.-31.12.2017.....	11
Tuloslaskelma	11
Tase.....	12
Epäsuora rahoituslaskelma	13
LähiTapiola Varainhoidon taseen ja tuloslaskelman liitetiedot.....	14
Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet.....	20
Liitetiedot riskienhallinnasta.....	20
Liitetiedot vakavaraisuuden hallinnasta.....	21
Tunnuslukujen laskentakaavat.....	23
Toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen allekirjoitukset	24
Tilinpäätösmerkintä	25
Tilintarkastuskertomus	26

HALLITUKSEN TOIMINTAKERTOMUS

LähiTapiola Varainhoito Oy kuuluu konserniin, jonka emoyhtiönä toimii LähiTapiola Keskinäinen Vakuutusyhtiö (LähiTapiola Vahinkoyhtiö, y-tunnus 0211034-2). Emoyhtiön hallituksen toimintakertomus on julkaistu LähiTapiolan verkkosivuilla www.lahitapiola.fi.

LähiTapiola Varainhoito Oy 2017

LähiTapiola Varainhoito Oy

- Yhtiön liike-tulos kasvoi haastavassa sijoitusympäristössä ja oli hyvällä tasolla 5,9 miljoonaa euroa.
- Hallinnoitavat varat olivat 10 781,8 miljoonaa euroa.

Liiketoiminta-alueet

LähiTapiola Varainhoito Oy toimii LähiTapiola-ryhmän yhtiöiden, LähiTapiola-rahastojen ja myös ulkopuolisten sijoittajien varainhoitajana. LähiTapiola Varainhoito tarjoaa asiakkailleen täyden valtakirjan omaisuudenhoitopalveluja.

Tulostiivistelmä

(milj. euroa)	2017	2016
Liike-tulos	5,9	5,4
Tilikauden tulos	4,7	4,3
Palkkiotuotot	14,5	13,5
Sijoituspalvelutoiminnan tuotto yht.	22,2	20,1
Hallintokulut	15,1	13,8

Vuoden 2017 tulos oli hyvä 4 734 tuhatta euroa (4 279 tuhatta euroa). Sijoituspalvelutoiminnan tuotot olivat 22 242

tuhatta euroa haastavasta sijoitusympäristöstä huolimatta.

Tasetiivistelmä

(milj. euroa)	2017	2016
Saamiset luottolaitoksilta	21,4	20,6
Vieras pääoma	5,8	4,6
Oma pääoma	23,0	22,4
Taseen loppusumma	28,8	27,0
Hallinnoitavat varat	10 781,8	9 696,4

Oma pääoma oli 23,0 miljoonaa euroa (22,4 milj. €). Muutos johtui tilikauden hyvästä tuloksesta 4,7 miljoonaa ja vuonna 2017 maksetusta osingosta -4,3 miljoonaa euroa sekä A-sarjan osakeannilla hankitusta pääomasta 0,2 miljoonaa euroa. Hallinnoitavat varat ovat kasvaneet 1 085,4 miljoonalla eurolla 10 781,8 miljoonaan euroon. LähiTapiola-rahastojen pääomat kasvoivat 4 311,6 miljoonaan euroon (3 792,6 milj. € 12/2016).

Tunnusluvut

(% / milj. euroa)	2017	2016	2015
TALOUDELLISTA KEHITYSTÄ KUVAAVAT TUNNUSLUVUT			
Oma pääoma (keskimäärin)	22,7	21,4	17,8
Taseen loppusumma (keskimäärin)	27,9	26,0	22,2
Palkkiotuotot	14,5	13,5	14,9
Liikevaihto	22,2	20,1	22,5
Liikevoitto, tappio	5,9	5,4	7,1
Liikevoitto liikevaihdosta, %	26,6	26,6	31,7
Oman pääoman tuotto (ROE), %	20,9	20,0	32,0
Koko pääoman tuotto (ROA), %	17,0	16,5	25,7
Omavaraisuusaste, %	79,9	82,8	81,6
Kulu/Tuotto -suhde	0,7	0,7	0,7
VAKAVARAISUUS (Pilari I mukaan)			
Ydinpääoma (CET1) suhteessa kokonaisriskiin, %	47,2	35,1	36,2
Ensisijainen pääoma (T1) suhteessa kokonaisriskiin, %	47,2	35,1	36,2
Omat varat yhteensä (TC) suhteessa kokonaisriskiin, %	47,2	35,1	36,2
Kiinteiden yleiskustannusten perusteella laskettu kokonaisriski	35,3	35,5	31,6

LähiTapiola Varainhoidon vakavaraisuus oli tarkastelujakson päättyessä erinomaisella tasolla. Ydin-, ensisijaisen ja kokonaispääoman määrä kokonaisriskistä oli 47,2 prosenttia (35,1 %).

Vuoden 2017 tulos on vahvistettu vasta vakavaraisuuden laskennan jälkeen, joten sitä ei ole luettu mukaan ydinpääomaan. Tämä huomioiden vakavaraisuus olisi ollut 60,6 prosenttia.

Tilikauden merkittävät tapahtumat

Vuonna 2017 olimme mukana rakentamassa ja lanseeraamassa uusia laajan omaisuusluokkahajautuksen vakuutuskuorellisia säästämistuotteita, jotka on tarkoitettu kaikille LähiTapiola-ryhmän sijoittaja-asiakkaille.

Kehitimme verkkopalvelujamme edelleen parantaen mm hinnoittelun ja sijoittamisen kulujen läpinäkyvyyttä asiakasraporteilla. Vastuullisessa sijoittamisessa integroimme edellisenä vuonna tekemiämme linjauksia käytäntöön ja jatkoimme työtä vastuullisuusanalyysien syventämisessä.

LähiTapiola Varainhoito liittyi LähiTapiola-ryhmän yhtenäisyyttä ja päätöksentekoa vahvistavaan sekä ryh-

mään kuuluvien yhtiöiden työnjakoa ja rooleja selkeyttävän ryhmäsopimukseen allekirjoittamalla liittymisilmoituksen 7.3.2017.

LähiTapiola-ryhmän vahinkovakuutusyhtiöiden välillä toteutetun liikennevakuutusten kannanluovutusten yhteydessä Varainhoidon omistuksia järjestettiin uudelleen siten, että omistajiksi tulivat LähiTapiola Keskinäinen Vakuutusyhtiön ja LähiTapiola Keskinäinen Henkivakuutusyhtiön lisäksi ryhmän alueelliset vahinkovakuutusyhtiöt. Osakkeet jakautuivat A- ja B-osakkeisiin. B-osakkeet splitattiin 18.5.2017 ja niiden määrä nousi 1 800 kpl => 18 000 kpl.

LähiTapiola Keskinäinen Vakuutusyhtiölle tarjottiin suunnatulla annilla uusia A-osakkeita 190 kpl ja osakepääomaa korotettiin 88 350 eur. A-osakkeet oikeuttavat 100 ääneen per osake, joten LähiTapiola Keskinäinen Vakuutusyhtiöllä on määräysvalta A-osakkeiden omistuksen perusteella. B-osake oikeuttaa yhteen ääneen per osake.

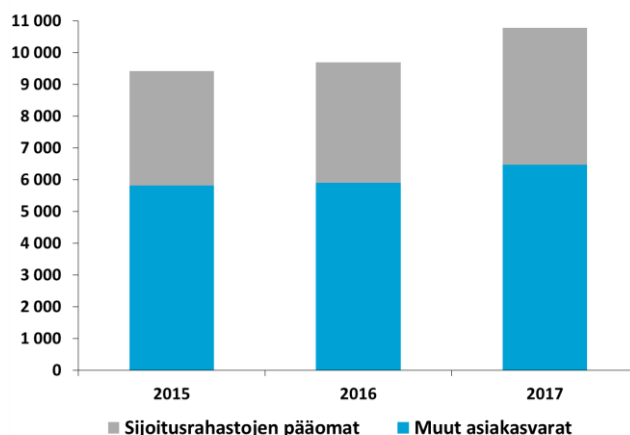
Omistusjärjestelyjen jälkeen LähiTapiola Keskinäinen Vakuutusyhtiö omistaa 34,02 prosenttia, LähiTapiola Keskinäinen Henkivakuutusyhtiö 32,99 prosenttia ja LähiTapiola-ryhmän alueelliset vahinkovakuutusyhtiöt loput B-osakkeista. Omistusjärjestelyiden yhteydessä solmittiin osakassopimus, jossa on sovittu osakkaiden ja yhtiön rooleista ja velvoitteista yhtiön liiketoiminnallisten tavoitteiden toteuttamisessa, hallinnosta sekä osakkeiden omistuksesta ja luovuttamisesta.

Muutoksen jälkeenkin LähiTapiola Varainhoito yhdistellään LähiTapiola-ryhmän konsernitilinpäätökseen. Varainhoito säilyi LähiTapiola Keskinäinen Vakuutusyhtiön tytäryhtiönä A-osakkeiden tuottaman äänivallan perusteella.

Varainhoitopalvelut

LähiTapiola Varainhoito Oy tarjoaa asiakkailleen sijoituspalveluyrityksenä varainhoitopalveluja.

Varainhoidon hallinnoimat asiakasvarat kasvoivat 11,2% prosenttia 10781,8 miljoonaan euroon (9 696,4 milj. €).

Tavoitteemme on vuonna 2018 edelleen vahvistaa markkina-asemaamme varainhoitomarkkinoilla. LähiTapiolan kasvava asiakaskunta, uudistunut sijoituspalveluiden tarjoamamme yhdessä sijoittamista kohtaan kasvavan kiinnostuksen myötä tarjoavat tähän hyvät mahdollisuudet. Markkinaosuuden positiivinen kehitys edellyttää kilpailukykyistä hinnoittelua ja vuonna 2017 alensimme sijoittamisen ja säästämisen tuotteiden kokonaishinnoittelua asiakkaille.

LähiTapiola Varainhoito sai maaliskuussa Pohjoismaiden parhaan varainhoitajan palkinnon yhdistelmärahastojen luokassa Thomson Reuters Lipperin vuotuisessa vertailussa. Lisäksi pärjäsimme Thomson Reutersin Lipperin vuoden 2017 rahastovertilussa erinomaisesti, sillä LähiTapiola Maailma 20 -, 50- ja 80 -rahastot palkittiin Pohjoismaiden parhaina yhdistelmärahastoina omissa luokissaan. Lipper palkitsi Maailma-rahastoja jo kolmantena vuonna peräkkäin.

Asiakkaat ja asiakasedut

LähiTapiola Varainhoito toimii itsenäisenä omaisuudenhoitajana LähiTapiola-rahastoille. Lisäksi asiakkainamme on institutionaalisia sijoittajia, yrityksiä ja yhteisöjä sekä yksityishenkilöitä.

Tarjoamme varainhoitopalveluja erilaisina palvelukonaisuuksina, merkittävimpänä LähiTapiola Private Banking -palvelut. Varainhoitopalvelujemme asiakasmäärät kehittyivät positiivisesti vuoden 2017 aikana. Alhainen korkotaso ja sijoitusmarkkinoiden volatiliteetti ovat lisäneet asiakkaiden kiinnostusta sekä sijoitusrahasto- että varainhoitopalveluihin.

Toimintaympäristö

Talouden toimintaympäristö

Vuoden 2017 alussa markkinoiden mielenkiinto kohdistui USA:n vastavalitun presidentin Donald Trumpin teollisuus- ja kauppapolitiikkaan ja pelkoihin maailmantaloudessa lisääntyvästä protektionismista. Euroopassa poliittista epävarmuutta kasvattivat Britannian brexit-prosessin lisäksi Hollannin parlamenttivaaleihin ja Ranskan presidentinvaaleihin liittyneet pelot oikeistopopulismin etenemisestä.

Myös Yhdysvaltain ja Pohjois-Korean välisten jännitteiden kiristyminen huhtikuussa kasvatti geopoliittista epävarmuutta. Vuoden toisella puoliskolla poliittista epävarmuutta ylläpitivät mm. brexit-neuvottelut, Katalonian itsenäisyyspyrkimykset ja Saksan hallitusneuvottelujen ajautuminen umpikujaan.

Vaikka poliittinen epävarmuus heijastui alkuvuodesta riskinä maailmantalouden pitkän aikavälin kasvunäky-

miin, talouden lyhyen aikavälin suhdannenäkymät vahvistuivat jo keväällä. Vuonna 2017 maailmantalous kehittyi kokonaisuudessaan myönteisesti ja kasvoi ennustetun mukaan yli 3 %. Kehittyneiden ja kehittyvien talouksien bruttokansantuotteiden arvioidaan kasvaneen noin 2 ja 4,5 %.

Myös Yhdysvalloissa ja euroalueella talouskasvua kertyi BKT-ennusteiden mukaan selvästi yli 2 prosenttia. Positiivisen talouskehityksen myötä euroalueen kuluttajahintainflaatio kiihtyi 1,5 %:iin, mutta inflaatio jäi edelleen EKP:n keskipitkän aikavälin 2 prosentin inflaatiotavoitteesta. Yhdysvalloissa kuluttajahintainflaatio oli hieman ripeämpää, noin 2 %.

Keskuspankkipolitiikka oli vuonna 2017 kokonaisuutena edelleen markkinoita tukevaa, vaikkakin esimerkiksi Yhdysvalloissa rahapolitiikka kiristyi myönteisten suhdannenäkymien ja inflaatio-odotusten nousun myötä. USA:n keskuspankki FED nosti ohjauskorkoaan vuoden aikana kolmesti -25 korkopistettä 1,5 prosenttiin.

Euroopan keskuspankki EKP piti ohjauskorkonsa nollassa. Syksyllä EKP ilmoitti puolittavansa arvopapereiden osto-ohjelmansa kuukausiostot ja jatkavansa ohjelmaa syyskuuhun 2018 saakka 30 miljardin euron kuukausittaisilla ostoilla. Englannin keskuspankki BoE nosti marraskuussa ohjauskorkoaan 25 korkopistettä 0,5 %:iin.

Vuonna 2017 maailman osakemarkkinoiden euro-määräinen kokonaisvuosituotto oli erinomainen, noin 9,5 prosenttia. Myös Euroopassa osakemarkkinoiden 11 prosentin kokonaisvuosituotto muodostui erinomaiseksi. Yhdysvalloissa ja Japanissa osakemarkkinoiden paikallisvaluuttamääräiset kokonaistuotot nousivat yli 20 prosenttiin. Valuuttamarkkinoilla euro vahvistui merkittävästi suhteessa Yhdysvaltain dollariin (+14 %) ja Japanin jeniin (+10 %). Vahvistuneen euron myötä USA:n ja Japanin osakemarkkinoiden vuosituotot olivat euromääräisinä hieman maltillisemmat, noin 7 ja 9 prosenttia. Kehittyvien talouksien euromääräinen osakemarkkinatuotto oli vuositasolla noin 21 %.

Korkomarkkinoilla Yhdysvaltojen 10 vuoden valtionlainan korko oli vuoden lopussa lähellä tammikuun lähtötasoa, noin 2,4 %. Euroalueella Saksan, Ranskan, Espanjan ja Italian 10 vuoden valtionlainten korot nousivat vuoden aikana 10-23 korkopistettä. Korkosijoitusten osalta euroalueen valtionlainat tuottivat vuositasolla noin 0,1 % ja euromääräiset yritysvelkakirjalainat 2,4 %. Globaalit high yield -lainat ja kehittyvien markkinoiden dollarimääräiset valtionlainat (valuuttasuojattuna) tuottivat vuositasolla noin 4,6 ja 8,4 prosenttia.

Vakavaraisuus ja riskienhallinta

Vakavaraisuuden hallinta

LähiTapiola Varainhoidon vakavaraisuuden hallintaprosessi koostuu viranomaisvaateiden mukaisesta Basel III Pilari I-vakavaraisuuslaskennasta ja -raportoinnista sekä yhtiön omasta taloudellisen pääoman laskentamallista (ICAAP), jolla syvennetään Pilari I-laskentaa ottaen huomioon ulottuvuudet ja riskit, joita Pilari I-laskenta ei kata. Tällaisia ovat esimerkiksi toimintaympäristöön ja sen muutoksiin liittyvät riskit. Tarkastelussa huomioidaan myös vuosittaisen riskikartoituksen tulokset. Hallitus linjaa yhtiön riskinottohalukkuuden vuosisuunnittelussa asettamalla tavoitetasot pääomavaateiden ja omien varojen suhteille sekä omien varojen laadulle. Vakavaraisuuslaskenta toteutetaan ja tulokset raportoidaan hallitukselle vuosineljänneksittäin tai tarvittaessa.

Vuoden 2017 päättyessä yhtiön vakavaraisuussuhde oli 47,2 prosenttia (35,1 %) ja vakavaraisuusasema näin ollen erinomainen.

Vakavaraisuuslaskenta

(% / milj. euroa)	2017	2016
OMAT VARAT (TC)		
Ydinpääoma (CET1)		
Ydinpääoma ennen vähennyksiä	18 293	18 103
Vähennykset ydinpääomasta	-1 615	-5 650
CET1 yhteensä	16 678	12 453
Ensisijainen lisäpääoma (AT1)		
AT1 yhteensä	0	0
Ensisijainen pääoma (T1 = CET1+AT1)	16 678	12 453
Toissijainen pääoma (T2)		
T2 yhteensä	0	0
OMAT VARAT YHTEENSÄ (TC=T1+T2)	16 678	12 453
RISKIPAINOTETUT ERÄT (Kokonaisriski)		
(Luottoriskin osuus ei lisää kokonaisriskiä)	10 084	9 202

Kiinteiden yleiskustannusten perusteella laskettu kokonaisriski	25 250	26 250
RISKIPAINOTETUT ERÄT YHTEENSÄ	35 334	35 452
(% / milj. euroa)	2017	2016
Ydinpääoma (CET1) suhteessa kokonaisriskiin, %	47,2	35,1
Ensisijainen pääoma (T1) suhteessa kokonaisriskiin, %	47,2	35,1
Omat varat yhteensä (TC) suhteessa kokonaisriskiin, %	47,2	35,1
Vakavaraisuus tk-tulos huomioiden	60,6	47,2

Riskienhallinta

LähiTapiola Varainhoidon riskienhallinta perustuu voimassaolevaan viranomais sääntelyyn, -määräyksiin ja ohjeisiin. Yhtiö noudattaa toiminnassaan LähiTapiola-ryhmän riskien- ja vakavaraisuudenhallinnan periaatteita. Yhtiön riskienhallintaprosessi on osa LähiTapiola-ryhmän ORSA-prosessia ja koostuu vuosisuunnittelun yhteydessä tehtävästä riskikartoitusprosessista, vuosittaisesta vakavaraisuuden kokonaisarviosta, neljännesvuosittaisesta johdon ja hallituksen riski- ja vakavaraisuusraportoinnista sekä jatkuva-aikaisesta riskien arviointi- ja hallintaprosessista.

LähiTapiola Varainhoidon hallituksella on kokonaisvastuu yhtiön riskienhallinnasta. Hallitus määrittelee riskienhallinnan tavoitteet, riskinoton rajat, vastuut, mittarit ja valvontaperiaatteet. Yhtiössä laaditaan vuosittain riskienhallintasuunnitelma, joka hyväksytään hallituksessa. Hallitus seuraa säännöllisesti suunnitelman toteutumista.

Toimiva johto vastaa riskienhallintaprosessin ylläpidosta ja kehittämisestä yhdessä ryhmän riskienhallintapalvelujen kanssa. Sisäinen tarkastus tukee johtoa ja hallitusta valvonnan ja riskienhallinnan kehittämisessä.

Yhtiön riskienhallintaprosessi sisältää vuosisuunnittelun yhteydessä tehtävän riskikartoituksen sekä liiketoiminnan ja johdon päivittäisen työn riskien tunnistamiseksi ja arvioimiseksi. Riskikartoituksessa arvioidaan kattavasti yhtiön kohtaamat strategiset, operatiiviset ja toimintaympäristön riskit. Toiminnan kannalta oleellisiksi arvioidut riskit kirjataan riskienhallintasuunnitelmaan ja niille määritellään tarvittavat riskienhallintatoimenpiteet.

Riskienhallinnan periaatteissa ei ole tapahtunut oleellisia muutoksia edellisestä vuodesta.

Tarkempi kuvaus riskienhallinnasta

Tilinpäätöksen riskiliitetiedoissa kerrotaan tarkemmin riskienhallinnan organisoinnista, eri riskilajien valvonnasta sekä riskitasoista.

Hallinto, henkilöstö, palkitseminen

LähiTapiola-ryhmän hallinto ja johtamisjärjestelmä

LähiTapiola-ryhmän ja sen yhtiöiden hallinnossa noudatetaan hyvää hallinnointitapaa, joka perustuu vakuutus- ja rahoitusalaan koskevaan lainsäädäntöön, Finanssivalvonnan antamiin määräyksiin ja ohjeisiin sekä keskinäisiin vakuutusyhtiöihin soveltuvien osin listayhtiöiden hallinnointikoodiin.

LähiTapiola-ryhmä muodostaa vakuutusyhtiölain tarkoittaman vakuutusyhtyrhythän, jonka lain tarkoittama johtava emoyritys on LähiTapiola Vahinkoyhtiö. Sillä on tässä roolissaan koko LähiTapiola-ryhmään ulottuva vastuu ryhmän ja sen yhtiöiden luotettavasta hallinnosta, vakavaraisuudesta, riskienhallinnan järjestämisestä, sisäisestä valvonnasta sekä näihin liittyvän viranomaisraportoinnin järjestämisestä.

LähiTapiola-ryhmän yhtiöt ovat järjestäneet keskinäiset vastuunsa ja työnjakonsa ryhmän sisäisin sopimuksin. LähiTapiola-ryhmässä toimii LähiTapiola Vahinkoyhtiön hallituksen nimittämä yhtiöryhmän johtoryhmä, jossa ovat laajasti edustettuina LähiTapiola-ryhmän eri yhtiöt ja keskeisten yhteisten toimintojen vastuuhenkilöt.

Yhtiöryhmän johtoryhmä vastaa hallituksen sille antamien sekä LähiTapiola-ryhmän yhtiöiden välillä solmitun ryhmäsopimuksen mukaisten valtuuksien puitteissa LähiTapiola-ryhmän strategisten ja muiden ryhmätason yhteisten asioiden valmistelusta, päätöksenteosta ja täytäntöönpanosta sekä yhtiöryhmän ohjaamisen ja kehittämisen kokonaisuudesta.

LähiTapiola Varainhoito noudattaa LähiTapiola Vahinkoyhtiön tytäryhtiönä LähiTapiola-ryhmän yhteisiä hallinto- ja johtamismenettelyjä.

Yhtiökokous

LähiTapiola Varainhoito Oy yhtiökokous pidettiin 18.4.2017. Kokouksessa vahvistettiin tilinpäätös vuodelta 2016, päätettiin yhtiön tuloksen käyttämisestä, myönnettiin vastuuvapaus yhtiön hallinnolle ja toimitusjohtajalle

sekä valittiin yhtiön tilintarkastaja. Kokouksessa vahvistettiin lisäksi hallituksen jäsenten lukumäärä ja palkkiot sekä valittiin uudet jäsenet.

Yhtiökokous vahvisti hallituksen voitonjakoesityksen vuonna 2017 maksetuille osingoille.

Yhtiökokouksessa päätettiin yhtiöjärjestyksen muuttamisesta siten, että yhtiössä on jatkossa A- ja B-osakelajit. Lisäksi päätettiin B-osakkeiden jakamisesta sekä A-osakkeiden suunnatusta annista LähiTapiola Keskinäinen Vakuutusyhtiölle.

Hallitus

LähiTapiola Varainhoito Oy:n hallitukseen kuuluu seitsemän jäsentä, joiden toimikausi on yksi vuosi. Hallitusten jäsenillä tulee olla monipuolinen ja toisiaan täydentävä ammatillinen pätevyys sekä kokemus ja sellainen osaaminen sijoituspalveluyrityksen liiketoiminnasta kuin yhtiön toiminnan laadun ja laajuuden kannalta on tarpeen.

LähiTapiola Varainhoidon hallitus kokoontui 9 kertaa vuonna 2017. Kokouksien osallistumisprosentti oli 90,4. Hallituksen jäseniä olivat:

Jari Eklund (s. 1963), hallituksen puheenjohtaja

- kauppatieteiden maisteri
- yhtiöryhmän johtaja LähiTapiola-ryhmä

Teija Kerminen (s. 1963)

- varatuomari, EMBA
- lakiasianjohtaja LähiTapiola-ryhmä

Tapio Oksanen (s. 1958)

- kauppatieteiden maisteri
- varatoimitusjohtaja Työttömyysvakuutusrahasto

Janne Pesonen (s. 1965)

- diplomi-insinööri, SHV
- varatoimitusjohtaja LähiTapiola Henkiyhtiö

Paula Pöntynen (s. 1952)

- ekonomi
- hallituksen puheenjohtaja Ekosuunta

Ulla Sipilä (s. 1957)

- yo-merkonomi
- toimitusjohtaja LähiTapiola Kainuu-Koillismaa

Jari Sundström (s. 1960)

- varatuomari
- toimitusjohtaja LähiTapiola Vahinkovakuutus

Hallitukselle maksetut palkat ja palkkiot, eläkesitoumukset, rahalainat ja niiden ehdot sekä vakuudet ja vastuusitoumukset ovat tilinpäätöksen liitetiedoissa.

LähiTapiola Varainhoito Oy:n johtoryhmä

Tom Liljeström (s. 1959)

- diplomi-insinööri, kauppatieteiden maisteri
- toimitusjohtaja

Jyrki Mäkelä (s. 1961)

- kauppatieteiden maisteri
- johtaja, toimitusjohtajan varamies

Tarja Asula (s. 1958)

- kauppatieteiden maisteri
- hallintojohtaja

Jari Järvinen (s. 1967)

- kauppatieteiden tohtori
- pääekonomisti, johtaja

Outi Kalpio (s. 1965)

- kauppatieteiden maisteri
- johtaja, osake- ja korkosijoitukset

Satu Norhomaa (s. 1974)

- BBA
- johtaja, yritys- ja yhteisöasiakkuudet

Tero Saarinen (s. 1974)

- tradenomi
- palvelujohtaja, IT ja liiketoiminnan tuki

Outi Vänni (s. 1962)

- oikeustieteen kandidaatti, varatuomari
- johtaja

Toimitusjohtaja

LähiTapiola Varainhoidon toimitusjohtajana toimii Tom Liljeström ja toimitusjohtajan varamiehenä Jyrki Mäkelä.

Lähipiiri

LähiTapiola Varainhoidon lähipiiristä kerrotaan tilinpäätöksen liitetiedoista.

Tilintarkastaja

Yhtiön tilintarkastaja on KPMG Oy Ab, jonka nimeämänä yhtiön päävastuullisena tilintarkastajana toimii Timo Nummi, KHT.

Valvova viranomainen

LähiTapiola Varainhoito on julkisen valvonnan alainen sijoituspalveluyritys, jota valvoo Suomen Pankin yhteydessä toimiva Finanssivalvonta. Finanssivalvonta valvoo ja tarkastaa, että sijoituspalveluyritykset noudattavat lakia ja hyvää kirjanpitoa ja käyttävät toiminnassaan asianmukaisia menettelytapoja.

Se seuraa ja arvioi valvottaviensa taloudellista asemaa, johtamis-, valvonta- ja riskienhallintajärjestelmiä, toimintaedellytyksiä sekä toimintaympäristön muutoksia.

Henkilöstö

LähiTapiola Varainhoidon henkilökunnan keskimääräinen lukumäärä tilikauden aikana oli 49 (49) henkilöä. Yhtiön palveluksessa oli vuoden lopussa 53 henkilöä.

Palkitseminen

Palkitsemisjärjestelmän tavoitteena on kannustaa hyvään suoritukseen sekä motivoida ja sitouttaa henkilöitä. LähiTapiola Varainhoidon palkitseminen perustuu yhtiöryhmän ja sen yhtiöiden strategiaan ja sen pohjalta asetettuihin tavoitteisiin.

Palkitsemisen perusteena on henkilön hyvä työsuoritus suhteessa asetettuihin tavoitteisiin. Palkkiojärjestelmä on osa kokonaispalkkausta ja se perustuu vuosipalkkioihin, vaikka jotkin palkkiotavoitteista voivat olla vuotta pidempää aikajaksoa mittaavia. Palkitsemisjärjestelmä koskee johtoa ja koko henkilöstöä.

Palkitsemisjärjestelmää vahvistettaessa pyritään varmistamaan siitä, että se on yhtiön ja LähiTapiola-ryhmän liiketoimintastrategian sekä tavoitteiden ja arvojen mukainen ja että se vastaa yhtiöryhmän pitkän aikaväli etua, ja on sopusoinnussa yhtiöryhmän hyvän ja tehokkaan riskienhallinnan kanssa eikä kannusta liialliseen riskinottoon.

Vastuullisuus

Vastuullinen sijoittaminen

Vuoden 2017 aikana veimme loppuvuodesta 2016 tekemämme linjaukset käytäntöön. Linjausten mukaisesti olemme entistä aktiivisemmin yhteydessä heikon ja tyydyttävän vastuullisuusluokitusten yhtiöihin. Tavoitteenamme on, että nämä yhtiöt parantaisivat toimintaansa yritys vastuun eri osa-alueilla.

Osake- ja yritysvalintamalleihin perustuvien sijoitusten osalta jatkettiin työtä vastuullisuusanalyysin syventämisessä. Salkunhoitajamme ovat tehneet vastuullisuusanalyyskejä jo lähes 10 vuoden ajan, jona aikana yritysten yhteiskuntavastuuraportointi on kehittynyt merkittävästi niin määrällisesti kuin laadullisestikin. Huomiomme analyysissä kohdistuu entistäkin enemmän yritysten varsinaisten tekojen merkityksellisyyteen raportointivaatimusten täyttymisen rinnalla.

Vastuullisuusanalyysin tuotamme osana sijoitusanalyysiä ja sen perusteella annamme jokaiselle yritykselle vastuullisuusluokituksen. Päivitämme analyysiamme

säännöllisesti yritystapaamisten yhteydessä sekä ennen kaikkea silloin, kun uutta tietoa vastuullisuuden osalta on saatavilla. Vastuullisesta sijoittamisesta löytyy lisätietoa verkkosivuiltamme lahitapiola.fi/vastuullinen_sijoittaminen.

Omistajaohjaus

LähiTapiola-rahastojen omistajaohjauspolitiikan mukaisesti toteutamme aktiivista omistajuutta pääasiassa säännöllisten yritystapaamisten välityksellä. Vuonna 2017 aikana salkunhoitajamme tapasivat 852 yhtiötä. Sijoituskohteina olevien yritysten tapaamisista oli noin 270 ja 25% näistä tapaamisista otettiin esille vastuullisuusanalyysissämme esiin nousseita näkökulmia. Olimme sähköpostilla yhteydessä 14 yritykseen yrityskohtaisiin vastuullisuusasioihin liittyen. Lisäksi LähiTapiola Varainhoito oli edustettuna 12 suomalaisen yrityksen yhtiökokouksessa. Kokouksissa ei äänestetty. LähiTapiola-rahastojen omistajaohjauspolitiikka löytyy vastuullisen sijoittamisen verkkosivuilta.

Tilikauden jälkeiset tapahtumat

Yhtiöllä ei ollut merkittäviä tilikauden jälkeisiä tapahtumia.

Tulevaisuuden näkymät

Varainhoitoliiketoiminta

Sijoitusmarkkinoiden ja talousnäkömien haasteellisuus jatkuvat vuonna 2018. Markkinoiden kehityksellä on yhtiön tuloksen muodostumisessa merkittävä vaikutus.

Olemme aktiivisesti mukana LähiTapiola-ryhmän elämänturvastrategiassa tarjoamalla varainhoitopalvelujen entistä parempaa saatavuutta myös piensijoittajalle.

Sijoituspalveluyrityksiä koskevaan sääntelyyn tuli muutoksia vuoden 2018 alusta rahoitusvälineiden markkinoita koskevan MiFID II -direktiivin voimaantulon myötä, ja sen vaikutuksia markkinaan ja yhtiön toimintaan seurataan aktiivisesti.

Sijoitustoiminta

Vuosi 2018 käynnistyy maailmantalouden osalta myönteisissä suhdannenäkymissä. Yhdysvalloissa kuluttajien luottamus talouteen on vahvalla tasolla ja talouskasvuksi ennustetaan noin 2,5 %. Euroalueella ja Suomessa talouden ennustetaan kasvavan noin 2 prosentin vauhtia. USA:n ja euroalueen inflaatiovauhdeiksi ennustetaan 2,1 ja 1,4 prosenttia. Myös kehittyvien talouksien kasvunäkymät ovat myönteiset. Konsensusestimaattien perusteella BRIC-maiden reaalihintaisen BKT:n kasvun arvioidaan olevan keskimäärin noin 4,5 prosenttia.

Markkinat odottavat USA:n keskuspankin nostavan korkoja vuoden 2018 aikana kolmesti, mutta koronnostoja voisi periaatteessa tulla enemmänkin ottaen huomioon Yhdysvaltojen talouden myönteiset kasvunäkymät ja kiihtyneet inflaatio-odotukset. EKP:n osalta koronnostoja ei odoteta ennen vuotta 2019.

EKP on lisäksi ilmoittanut arvopapereiden osto-ohjelman jatkamisesta syyskuuhun 2018. Vaikka EKP:n ensimmäisiin koronnostoihin on vielä aikaa, EKP:n hiljattain julkaistun kokousmuistion mukaan EKP on alkuvuodesta siirtymässä viestinnässään varovaisesti kohti tiukempaa linjaa. Tämä viestii asteittain kiristyvistä rahapolitiikasta myös euroalueella.

Tulevina vuosina maailmantaloudessa mielenkiinnon kohteeksi nousee talouskasvun ylläpitämisen ja pitkään jatkuneen epänormaalin rahapolitiikan asteittaisen normalisoinnin yhdistelmä.

Tehtävä ei välttämättä tule olemaan helppo. Tehtävää hankaloittavat osaltaan sijoitusmarkkinoiden korkeiksi nousseet arvopapereiden arvostustasot. Asteittain kiristynyt rahapolitiikka ja korkojen nousu varjostavat sekä osakemarkkinoiden että joukkolainasijoitusten tuotonäkymiä.

Lisäksi huolta aiheuttavat erityisesti joillakin kehittyvillä markkinoilla korkeiksi kohonneet velkatasot. Vaikka talousnäkymät ovat myönteiset ja keskuspankkien odotetaan toimivan tilanteessa äärimmäisen varovaisesti, voidaan arvopaperimarkkinoilla nähdä vuoden aikana huomattavaakin kurssiheilunnan voimistumista.

Ehdotus voittoa ja vapaata omaa pääomaa koskeviksi toimenpiteiksi

sen jälkeen tapahtunut olennaisia muutoksia eikä myöskään OYL 13:2 §:ssä tarkoitettu maksukykyisyydesti vaikuta jakokelpoisten varojen määrään.

Hallitus ehdottaa 4.4.2018 pidettävälle yhtiökokoukselle, että vuoden 2017 tilikauden 4 734 285,33 euron voitosta maksetaan osinkoa 130,00 euroa osakkeelta ja loput tilikauden voitosta siirretään edellisten tilikausien tulos -tilille. Ehdotuksen mukaan osinkoihin käytettäisiin yhteensä 2 364 700,00 euroa.

Hallituksen esitys yhtiökokoukselle

Jakokelpoiset varat tilinpäätöksessä ovat 20 402 105,11 euroa, josta tilikauden voitto on 4 734 285,33 euroa. Yhtiön taloudellisessa tilanteessa ei ole tilikauden päättymi-

TILINPÄÄTÖS 1.1.-31.12.2017

Tuloslaskelma

TULOSLASKELMA	1.1.-31.12.2017	1.1.- 31.12.2016	(liitteen numero)
	1 000 €	1 000 €	
Palkkiotuotot	14 452	13 453	(17,31)
Tuotot oman pääoman ehtoisista sijoituksista			
Samaan konserniin kuuluvista yrityksistä	15	12	
Muista yrityksistä	4	6	
Tuotot oman pääoman ehtoisista sijoituksista	19	17	(18)
Korkotuotot	0	2	(19)
Liiketoiminnan muut tuotot	7 771	6 621	(20)
SIJOITUSPALVELUTOIMINNAN TUOTOT	22 242	20 093	
Palkkiokulut	24	9	(17)
Hallintokulut			
Henkilöstökulut			
Palkat ja palkkiot	4 749	4 407	(28)
Henkilösivukulut			
Eläkekulut	994	910	(24,29)
Muut henkilösivukulut	231	200	
Henkilösivukulut yhteensä	1 225	1 110	
Henkilöstökulut yhteensä	5 974	5 518	
Muut hallintokulut	9 119	8 261	
Hallintokulut	15 093	13 779	
Poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä	591	427	(22)
Liiketoiminnan muut kulut	614	525	(21,32)
LIIKEVOITTO (-TAPPIO)	5 920	5 353	
Tuloverot	1 186	1 074	
VARSAINAISEN TOIMINNAN VOITTO (TAPPIO)			
VEROJEN JÄLKEEN	4 734	4 279	
TILIKAUDEN VOITTO (TAPPIO)	4 734	4 279	

Tase

LähiTapiola Varainhoito Oy tase

	31.12.2017 1 000 €	31.12.2016 1 000 €	(liitteen numero)
VASTAAVAA			
Saamiset luottolaitoksilta			
Vaadittaessa maksettavat	21 391	20 556	(1,9,10,11,12)
Saamiset luottolaitoksilta	21 391	20 556	
Osakkeet ja osuudet			
samaan konserniin kuuluvissa yrityksissä	714	714	(2,11,12)
Aineettomat hyödykkeet	1 615	1 384	(3,4)
Aineelliset hyödykkeet			
Muut aineelliset hyödykkeet	84	69	(4)
Aineelliset hyödykkeet	84	69	
Muut varat	4 650	3 599	(5)
Siirtosaamiset ja maksetut ennakot	358	709	(6)
VASTAAVAA YHTEENSÄ	28 811	27 032	
VASTATTAVAA			
VIERAS PÄÄOMA			
Muut velat			
Muut velat	1 772	865	(7,10)
Muut velat	1 772	865	
Siirtovelat ja saadut ennakot	4 012	3 784	(8,10)
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ	5 784	4 650	
OMA PÄÄOMA			
Osakepääoma	933	845	(13,16)
Ylikurssirahasto	1 692	1 692	(13)
Vapaat rahastot			
Sijoitetun vapaan pääoman rahasto	2 284	2 196	(13)
Vapaat rahastot	2 284	2 196	
Edellisten tilikausien voitto (tappio)	13 384	13 371	(13)
Tilikauden voitto (tappio)	4 734	4 279	(13)
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ	23 027	22 382	
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	28 811	27 032	

Epäsuora rahoituslaskelma

LähiTapiola Varainhoito Oy

LIIKETOIMINNAN RAHAVIRTA

Liikevoitto (tappio)

Maksetut verot

Suunnitelman mukaiset poistot

Tuotot oman pääoman ehtoista sijoituksista

Muut oikaisut yhteensä

Liikevoittoon tehdyt oikaisut

Saamistodistukset

Muut varat

Siirtosaamiset ja maksetut ennakot

Liiketoiminnan varojen lisäys(-) / vähennys(+)

Muut velat

Siirtovelat ja saadut ennakot

Maksetut verot verovelkojen oikaisuna

Liiketoiminnan velkojen lisäys(+)/ vähennys(-)

Liiketoiminnan rahavirta (A)

INVESTOINTIEN RAHAVIRTA

Saadut osingot

Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet

Luovutustuotot

Investointien rahavirta (B)

RAHOITUKSEN RAHAVIRTA

Maksullinen osakeanti

Maksetut osingot

Rahoituksen rahavirta (C)

RAHAVAROJEN MUUTOS (A+B+C)

lisäys (+) / vähennys (-)

Rahavarat tilikauden alussa

Rahavarat tilikauden lopussa

Rahavarojen muutos

2017	2016
1 000 €	1 000 €
5 920	5 353
1 343	1 005
591	427
-19	-17
-19	-17
572	410
0	12 998
-1 051	-66
351	744
-699	13 676
907	3
227	50
-2 529	-2 079
-1 395	-2 027
5 741	18 417
19	17
-836	-874
0	0
-817	-857
177	0
-4 266	-2 277
-4 089	-2 277
835	15 284
20 556	5 272
21 391	20 556
835	15 284

LähiTapiola Varainhoidon taseen ja tuloslaskelman liitetiedot

Luvut on esitetty tuhansina euroina, ettei toisin ole erikseen mainittu.

Tase-eriä koskevat liitetiedot

1. Saamiset luottolaitoksilta

Vaadittaessa maksettavat

yhteensä

Yhteensä

2017

21 391

21 391

21 391

2016

20 556

20 556

20 556

2. Osakkeet ja osuudet

Myytavissä olevat, muut kuin julkisesti noteeratut

Yhteensä

joista hankintamenoon arvostetut

2017

714

714

714

2016

714

714

714

3. Aineettomat hyödykkeet

IT-kulut

Yhteensä

2017

1 615

1 615

2016

1 384

1 384

4. Aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden muutokset tilikauden aikana

Aineettomat hyödykkeet

Hankintameno 1.1.

+ lisäykset tilikautena

- vähennykset tilikautena

+/- siirrot erien välillä

Hankintameno 31.12

Kertyneet poistot ja arvonalennukset 1.1.

+ Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot

- tilikauden suunnitelman mukaiset poistot

Kertyneet poistot ja arvonalennukset 31.12.

Kirjanpitoarvo 31.12.

Kirjanpitoarvo 1.1.

2017

2 022

794

0

0

2 815

-637

0

-563

-1 200

1 615

1 384

2016

1 175

846

0

0

2 022

-233

0

-404

-637

1 384

942

Aineelliset hyödykkeet

Muut aineelliset hyödykkeet

Hankintameno 1.1.

+ lisäykset tilikautena

- vähennykset tilikautena

Hankintameno 31.12

Kertyneet poistot ja arvonalennukset 1.1.

- tilikauden suunnitelman mukaiset poistot

Kertyneet poistot ja arvonalennukset 31.12.

Kirjanpitoarvo 31.12.

Kirjanpitoarvo 1.1.

2017

316

70

-28

359

-248

-28

-275

84

69

2016

289

28

0

316

-225

-23

-248

69

64

5. Muut varat						2017	2016
Muut saamiset							
Muut saamiset						4 650	3 599
Yhteensä						4 650	3 599
6. Siirtosaamiset ja maksetut ennakot						2017	2016
Siirtosaamiset ja maksetut ennakot							
Muut siirtosaamiset						336	709
Maksetut ennakomaksut						21	0
Yhteensä						358	709
7. Muut velat						2017	2016
Muut velat							
Muut kuin maksujenvälitysvelat						1 772	865
Yhteensä						1 772	865
8. Siirtovelat ja saadut ennakot						2017	2016
Siirtovelat							
Muut siirtovelat kuin korkovelat						4 012	3 781
Yhteensä						4 012	3 781
9. Rahoitusvarojen ja -velkojen maturiteettijakauma						2017	2016
	alle 3 kk	3-12 kk	1-5 v	5-10 v	yli 10 v.		
Maturiteettijakauma							
Saamiset luottolaitoksilta	21 391	-	-	-	-	21 391	20 556
10. Tase-erien erittely koti- ja ulkomaanrahan määriin ja samaan konserniin kuuluvilta							
	Kotimaan raha	Ulkomaan raha	joista samaan konserniin kuuluvilta			2017 yhteensä	2016 yhteensä
Tase-erä, kotimaan rahan määräinen							
Saamiset luottolaitoksilta	21 391	-	-			21 391	20 556
Muu omaisuus	7 420		2 216			7 420	6 476
Yhteensä	28 811	-	2 216			28 811	27 032
Muut velat							
Siirtovelat ja saadut ennakot	1 772	-	-1 216			1 772	865
	4 012	-	-			4 012	3 784
Yhteensä	5 784	-	-1 216			5 784	4 650

11. Rahoitusvarojen ja -velkojen käyvät arvot

Varat ja velat, jotka alkuperäisen kirjaamisen jälkeen arvostetaan taseessa käypään arvoon toistuvasti tai kertaluonteisesti

Tason 1 instrumenttien käyvät arvot perustuvat täysin samanlaisten varojen tai velkojen noteerattuihin hintoihin toimivilla markkinoilla, kuten esimerkiksi hinnat pörssistä, välittäjältä tai hintatietopalvelusta. Tason 1 instrumentit koostuvat pääasiassa kotimaisista noteeratuista vieraan pääoman ehtoisista sijoituksista, jotka on luokiteltu myytävissä oleviksi. Rahoitusvarojen noteerattuna markkinahintana käytetään senhetkistä ostokurssia.

Tason 2 instrumenttien käyvät arvot on laskettu arvostusmenetelmillä toimivilla markkinoilla noteeratuista hinnoista johdettuna.

Toistuvasti määritettävät käyvät arvot, joiden määrittämisessä käytetään merkittäviä muita kuin havainnoitavissa olevia syöttötietoja

Tason 3 omaisuuserää tai velkaa koskevat syöttötiedot eivät perustu todettavissa olevaan markkinatietoon. Taso 3 sisältää sellaisia oman pääoman ehtoisia instrumentteja, joilla ei ole toimivilla markkinoilla noteerattua markkinahintaa ja joiden käypä arvo ei ole luotettavasti määritettävissä, joten ne on arvostettu hankintameno.

12. Rahoitusvarojen ja -velkojen käyvät arvot ja kirjanpitoarvot sekä käypien arvojen hierarkia

Rahoitusvarojen ja velkojen käyvät arvot	2017	2016	2017	2016
Rahoitusvarat	Käypä arvo	Käypä arvo	Kirjanpitoarvo	Kirjanpitoarvo
Saamiset luottolaitoksilta	21 391	20 556	21 391	20 556
Osakkeet ja osuudet samaan konserniin kuuluvissa yrityksissä	714	714	714	714

13. Oman pääoman erät

	Tilikauden alussa	+ Lisäys - Vähennys	Siirrot erien välillä	Tilikauden lopussa
Sidottu oma pääoma				
Osakepääoma	845	88	-	933
Ylikurssirahasto	1 692	0	-	1 692
Muut sidotut rahastot				
Sijoitetun vapaan pääoman rahasto	2 196	88	-	2 284
Edellisten tilikausien voitto tai tappio	13 371	-4 266	4 279	13 384
Tilikauden voitto tai tappio	4 279	4 734	-4 279	4 734
Yhteensä	22 382	645	0	23 027

14. Osakepääoma

Yhtiön osakkeet jakautuvat A- ja B-osakesarjoihin.

Yhtiöjärjestyksen mukaan A-osakkeella on 100 ääntä ja B-osakkeella yksi ääni.

A-sarja

Osakepääoma tilikauden alussa	0
Tilikauden aikana toteutettu osakeanti	88
Osakepääoma tilikauden lopussa	88
Osakkeiden lukumäärän muutos osakeannissa, kpl	190
Osakkeiden lukumäärä tilikauden lopussa, kpl	190

B-sarja

Osakepääoma tilikauden alussa	845
Osakepääoma tilikauden lopussa	845
Osakkeiden lukumäärä tilikauden alussa, kpl	1 800
Osakkeiden lukumäärä tilikauden lopussa, kpl	18 000

Yhtiön vähimmäispääoma

Yhtiön enimmäispääoma

2017	2016
0	
88	
88	
190	
190	
845	845
845	845
1 800	1 800
18 000	1 800
730	423
1 690	1 690

15. Osakkeita koskevat osakeannit, optio-oikeudet ja vaihtovelkakirjojen liikkeeseenlaskut

Yhtiökokouksessa päätettiin hallituksen esityksen mukaisesti suunnatusta osakeannista, jossa uusia A-sarjan osakkeita tarjottiin LähiTapiola Keskinäisen Vakuutusyhtiön merkittäväksi yhteensä 190 kappaletta.

16. Suurimmat osakkeenomistajat ja osakkeiden omistuksen jakautuminen

	2017	2017	2017	2016
	Osakkeita, kpl	%-osuus osakkeista	%-osuus äänistä	%-osuus osakkeista ja äänistä
A-sarja: Osakekannan jakauma				
LähiTapiola Keskinäinen Vakuutusyhtiö	190	100 %	100 %	0 %
Yhteensä	190	100 %	100 %	0 %
B-sarja: Osakekannan jakauma				
LähiTapiola Keskinäinen Vakuutusyhtiö	5 999	33 %	33 %	81 %
LähiTapiola Keskinäinen Henkivakuutusyhtiö	6 000	33 %	33 %	19 %
LähiTapiola Alueyhtiöt	6 001	33 %	33 %	0 %
Yhteensä	18 000	100 %	100 %	100 %
Osakekannan jakauma yhteensä				
LähiTapiola Keskinäinen Vakuutusyhtiö	6 189	34 %	68 %	81 %
LähiTapiola Keskinäinen Henkivakuutusyhtiö	6 000	33 %	16 %	19 %
LähiTapiola Alueyhtiöt	6 001	33 %	16 %	0 %
Yhteensä	18 190	100 %	100 %	100 %

Tuloslaskelman eriä koskevat liitetiedot

17. Palkkiotuotot ja -kulut	2017	2016
Palkkiotuotot		
OmaisuuDENhoidosta	14 452	13 453
Yhteensä	14 452	13 453
Palkkiokulut		
Muut palkkiokulut kuin toimitusmaksut	-24	-9
Yhteensä	-24	-9
18. Tuotot oman pääoman ehtoisista sijoituksista	2017	2016
Osinkotuotot sijoituksista osakkeisiin ja osuuksiin		
Myytävissä olevista sijoituksista	4	6
Samaan konserniin kuuluvilta yrityksiltä	15	12
Yhteensä	19	17
19. Korkotuotot ja -kulut	2017	2016
Korkotuotot		
Saamistodistuksista	0	2
Yhteensä	0	2
20. Liiketoiminnan muut tuotot	2017	2016
Muut tuotot	7 771	6 621
Yhteensä	7 771	6 621
21. Liiketoiminnan muut kulut	2017	2016
Vuokrakulut	331	343
Muut kulut	283	181
Yhteensä	614	525
22. Poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä	2017	2016
Aineettomista hyödykkeistä		
Suunnitelman mukaiset poistot	563	404
Yhteensä	563	404
Aineellisista hyödykkeistä		
Suunnitelman mukaiset poistot	28	23
Yhteensä	28	23
Poistot yhteensä	591	427
23. Liiketoiminta-alueita ja maantieteellisiä markkina-alueita koskevat liitetiedot		
Yhtiö on sijoituspalveluyritys, jonka pääasiallisena liiketoiminta-alueena on omaisuudenhoito.		
Yhtiön toimialueena on koko Suomi LähiTapiola-ryhmän alueverkoston kautta.		
Yhtiöllä ei ole konttoriverkostoa Suomen ulkopuolella. Henkilöstötiedot on ilmoitettu liitteessä 31.		

Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot

24. Eläkevastuut

Henkilökunnan lakisääteinen eläketurva on järjestetty TyEL-perusvakuutuksella
Keskinäinen Työeläkevakuutusyhtiö Elossa
ja lisäeläketurva LähiTapiola Keskinäinen Henkivakuutusyhtiössä.

25. Leasing- ja muut vuokravastuut

Taseen ulkopuoliset vuokravastuut on esitetty liitteessä 30 ja muut vuokrasopimukset ovat lyhytaikaisia.

26. Muut taseen ulkopuoliset järjestelyt

Arvonlisäverotuksen ryhmärekisteröintiin liittyvä yhteisvastuu (ALV 188 §)

Yhden vuoden kuluessa
näistä emoyhtiön puolesta

2017	2016
2 370	3 801
300	916

Kiinteistöinvestointien arvonlisäverolain 120 § mukainen tarkistusvastuu

Muut ryhmän yritykset

2017	2016
44 718	55 897

Henkilöstöä, johtoa ja lähipiiriä koskevat liitetiedot

27. Henkilökunnan lukumäärä

Keskimäärin

Vakinainen kokoaikainen henkilöstö
Vakinainen osa-aikainen henkilöstö
Määräaikainen henkilöstö

2017	2016
43	45
1	1
5	3
49	49

Yhteensä

28. Johdolle maksetut palkat ja palkkiot

Toimitusjohtajan ja toimitusjohtajan sijaisen sekä hallituksen jäsenten ja varajäsenten palkat ja palkkiot yhteensä

2017	2016
468	449

29. Johdon eläkesitoumukset

Johdon lakisääteinen eläketurva on järjestetty TyEL-perusvakuutuksella
Keskinäinen Työeläkevakuutusyhtiö Elossa
ja lisäeläketurva LähiTapiola Keskinäinen Henkivakuutusyhtiössä.

30. Lähipiiriliiketoimet

Yhtiöllä ei ole lähipiiriliiketoimia, jotka olisi tehty muita kuin tavanomaisia kaupallisia ehtoja noudattaen.
Samaan konserniin kuuluvien yhtiöiden välisistä varoista ja veloista löytyy erittelyjä taseen liitetiedoista.

Muut liitetiedot

31. Tietoja notariaattitoiminnasta ja hallussa olevien asiakasvarojen kokonaismäärä

LähiTapiola Varainhoito Oy tarjoaa asiakkailleen täyden valtakirjan omaisuudenhoitopalveluita ja sopimusperusteista sijoitusneuvontaa.

Omaisuudenhoitopalvelut

Omaisuudenhoidossa olevat asiakasvarat

Täyden valtakirjan omaisuudenhoito

Muun sopimuksen perusteella omaisuudenhoidossa olevat

Asiakasvarat yhteensä

2017	2016
10 781 844	9 696 371
0	24 827
10 781 844	9 721 198

32. Tilintarkastajalle maksetut palkkiot

Tilintarkastus

Muut palvelut

Yhteensä

2017	2016
8	8
58	0
66	8

33. Konserniin kuuluvaa yhtiötä koskevat liitetiedot

LähiTapiola Varainhoito Oy:n emoyhtiö, LähiTapiola Keskinäinen Vakuutusyhtiö, laatii konsernitilinpäätöksen.

Emoyhtiön kotipaikka on Espoo ja sen tilinpäätös on saatavissa osoitteessa www.lahitapiola.fi.

34. Tuloveroja koskevat liitetiedot

Verotettavaan tuloon perustuva vero

2017	2016
1 186	1 073

Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet

LähiTapiola Varainhoito Oy tilinpäätös ja toimintakertomus on laadittu noudattaen Suomen kirjanpitolakia ja -asetusta, sijoituspalvelulaki, lakia luottolaitostoiminnasta, valtiovarainministeriön asetusta luottolaitoksen ja sijoituspalveluyrityksen tilinpäätöksestä, konsernitilinpäätöksestä ja toimintakertomuksesta, Finanssivalvonnan määräyksiä ja ohjeita sekä kirjanpitolautakunnan yleisohjeita.

Yleiset tiedot

LähiTapiola Varainhoito Oy:n omistavat LähiTapiola Keskinäinen Vakuutusyhtiö, LähiTapiola Keskinäinen Henkivakuutusyhtiö ja LähiTapiola-ryhmän alueelliset vahinkovakuutusyhtiöt. LähiTapiola Varainhoito Oy:n (y-tunnus 1604393-7) kotipaikka on Espoo ja osoite Revontulenkujat 1, 02100 Espoo.

Tämän tilinpäätöksen luvut esitetään tuhansina euroina, ellei toisin mainita. Hallitus hyväksyi 1.1.–31.12.2017 tilinpäätöksen kokouksessaan 1.3.2018.

Yhteenveto merkittävistä tilinpäätöksen laatimisperiaatteista

Erään **saamiset luottolaitoksilta** luetaan luottolaitoksiin tehdyt talletukset. Vaadittaessa maksettavina saamisina pidetään saamisia, jotka on maksettava viimeistään vuorokauden kuluessa irtisanomisesta. Tase-erään ei merkitä jälkimarkkinakelpoisia luottolaitoksilta olevia saamisia.

Saamistodistuksia ovat kaikki jälkimarkkinakelpoiset velkainstrumentit, kuten valtion velkasitoumukset, kuntatodistukset, valtion ja muiden julkisyhteisöjen liikkeeseen laskemat joukkovelkakirjalainat, pankkien sijoitustodistukset, yritystodistukset sekä pankkien ja yritysten liikkeeseen laskemat joukkovelka- ja vaihtovelkakirjalainat. Saamistodistukset on luokiteltu arvostusta varten myytäv

vinä oleviksi rahoitusvaroiksi. Myytävissä olevat rahoitusvarat arvostetaan käypään arvoon vastaeränä taseen omassa pääomassa oleva käyvän arvon rahasto.

Osakkeet ja osuudet on luokiteltu arvostamista varten myytävissä oleviksi rahoitusvaroiksi. Myöhempi arvostaminen tapahtuu joko hankintamenoa tai jaksotettuun hankintamenoa. Jos näiden rahoitusvarojen arvo tilinpäätöspäivänä on arvonalentumisen johdosta jaksotettua hankintamenoa tai hankintamenoa alempi, alennetaan arvo arvonalentumistappiolla vähennettyyn jaksotettuun hankintamenoa. Hankintamenoa arvostetaan käyttöomaisuuden luonteiset osakkeet ja osuudet.

Aineettomissa hyödykkeissä on muina pitkävaikutteisina menoina aktivoitu vastikkeellisesti hankittujen atk-järjestelmien suunnittelumenot sekä huoneistojen peruseräparannusmenot. Poistoaika on 10 vuotta käyttöönottosta tai sitä lyhyempi taloudellinen käyttöaika.

Muut aineelliset hyödykkeet tase-erä muodostuu kalustosta, joka esitetään taseessa suunnitelman mukaisilla poistoilla vähennetyn hankintamenoa määrällisenä. Kaluston vuotuinen poisto on 25 prosenttia menoajanlaskennasta.

Palkkiotuottoihin kirjataan palkkiot, kun palvelu tai erillinen toimenpide on suoritettu. Palkkiotuoton määrä on saadun vastikkeen käypä arvo.

Korkotuottoihin merkitään vastaaviin "Saamiset luottolaitoksilta" kuuluvista tase-eristä saatavat korkotuotot.

Erään **myytävissä olevien rahoitusvarojen nettotuotot** kirjataan kaikki muut myytävissä oleviksi rahoitusvaroiksi luokitelluista tase-eristä tuloslaskelmaan kirjattavat erät paitsi näistä johtuvat korot ja osingot.

Liitetiedot riskienhallinnasta

LähiTapiola Varainhoidon riskienhallinta perustuu voimassaolevaan lainsäädäntöön, siitä annettuihin määräyksiin, ohjeisiin ja tulkintoihin sekä LähiTapiola-ryhmän riskienhallintapolitiikkaan ja käytäntöihin. Yhtiön riskienhallintaprosessi on osa yhtiöryhmän riskienhallinta- ja vakavaraisuusprosessia (ORSA).

Riskienhallinnan lähtökohdat

Riskienhallinta on aktiivista ja ennakkoivaa toimintaa, joka tunnistaa, arvioi, rajoittaa, hyödyntää ja valvoo liiketoiminnan uhkia sekä uusia mahdollisuuksia, jotka johtuvat

muuttuvista ulkoisista ja sisäisistä olosuhteista tai LähiTapiolan omasta strategisesta tahtotilasta. Tavoitteena on edistää asiakkaiden taloudellisen turvan jatkuvuutta ja tukea liiketoiminnan toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumista. Vastuullisen yritystoiminnan periaatteiden mukaisesti ryhmässä huolehditaan ja tiedotetaan luotettavasti riskeistä sekä niiden hallinnasta asiakkaille ja muille sidosryhmille.

Riskienhallinnan pääalueet ja riskiluokat ovat:

Taloudelliset riskit	Vakavaraisuuden hallinnan riskit
	Markkinariskit
	Luottoriskit
	Likviditeettiriskit
	Keskittymäriskit
	Vakuutusriskit
Operatiiviset riskit	Toiminnan suunnittelun riskit
	Prosessiriskit
	Järjestelmäriskit
	Henkilöstöriskit
	Juridiset riskit
	Tapahtuma- ja vahinkoriskit
Toiminta-ympäristön ja strategian riskit	Yleisen toimintaympäristön riskit
	Markkinoiden ja asiakaskäyttäytymisen riskit
	Kilpailun luonteen ja kilpailijoiden aiheuttamat riskit
	Strategisten valintojen riskit
	Ryhmätason erityisriskit

Riskienhallinnan organisointi

Yhtiön hallituksella on kokonaisvastuu riskienhallinnan järjestämisestä. Hallitus määrittelee riskienhallinnan tavoitteet, riskinottohalukkuuden, riskinoton rajat, vastuut, mittarit ja valvontaperiaatteet. Hallitus vahvistaa vuosittain riskienhallintaa käsittelevät suunnitelmat, varmistaa niiden huomioimisen toimintasuunnitelmissa sekä valvoo suunnitelmien toteuttamista ja noudattamista. Hallitus seuraa säännöllisesti riskienhallinnan tilaa ja keskeisimpien riskien kehitystä

Toimitusjohtaja ja johto vastaavat riskienhallinnan käytännön valmistelusta, toteuttamisesta ja toteuttamisen seurannasta. Liiketoimintayksiköt vastaavat oman toimintansa riskien kartoittamisesta sekä niihin liittyvien riskienhallintatoimenpiteiden toteuttamisesta. Esimiesten tehtävänä on varmistaa, että liiketoimintaprosessien valvonta on riittävää ja että aina on käytettävissä luotettavaa ja ajantasaista tietoa valvonnan tuloksista. Jokainen työntekijä on velvollinen kertomaan havaitsemistaan riskeistä tai riskienhallinnan kehittämiskohteista.

Yhtiöryhmän Riskienhallintapalvelut tukee riskienhallintaprosessin ylläpitoa ja kehittämistä sekä vastaa yhtiön vakavaraisuuden hallintaprosessista ja vakavaraisuuslaskennasta.

Yhtiöryhmän lakiasianpalvelujen Compliance-toiminto varmistaa, että yhtiön toiminnassa noudatetaan lakeja, viranomaismääräyksiä ja sisäisiä ohjeita. Esimiehet

vastaavat omien alaistensa osalta sisäisestä valvonnasta, joka kattaa myös toiminnan säännönmukaisuusvalvonnan. Compliance officer antaa vuosittain hallitukselle raportin tekemistään havainnoista.

Sisäinen tarkastus avustaa hallitusta ja johtoa riskienhallinnan valvonnan ja riskien seurannan käytännön toteuttamisessa. Lisäksi tilintarkastus valvoo riskienhallinnan toteuttamista.

Riskien identifiointi, mittaaminen ja hallinta

Operatiivisten ja toimintaympäristöön liittyvien riskien kartoitus, niiden toteutumisen todennäköisyys ja vaikutukset arvioidaan liiketoimintayksiköissä vuosisuunnittelun yhteydessä sekä riskitilanteen olennaisen muutoksen yhteydessä. Jokaisesta aktiivista hallintaa edellyttävästä riskistä tehdään erillinen riskienhallintasuunnitelma. Riskikartoitusten tulokset sisällytetään yhtiön vakavaraisuuden hallinnan prosessiin.

Liitetiedot vakavaraisuuden hallinnasta

LähiTapiola Varainhoidon vakavaraisuuden hallinnan prosessi perustuu voimassaolevaan Euroopan Unionin ja kansalliseen lainsäädäntöön sekä näistä annettuihin ohjeisiin, määräyksiin ja standardeihin.

Keskeinen lainsäädäntö koostuu EU:n luottolaitosdirektiivistä (CRD IV) ja vakavaraisuusasetuksesta (CRR) sekä näitä koskevista European Banking Authorityn (EBA) antamista teknisistä standardeista. Kansallisella tasolla toimintaa ohjaavat Laki Luottolaitoksista (610/2014), sijoituspalvelulaki (747/2012) sekä Finanssivalvonnan antamat määräykset, ohjeet ja tulkinnat.

LähiTapiola Varainhoidon viranomaisvaateiden (Pilari I) mukainen kokonaisriski ja omien varojen vaatimus määräytyvät vakavaraisuusasetuksen (CRR) 95 artiklan mukaisesti kiinteiden yleiskustannusten menetelmän perusteella. Kokonaisriskinä esitetään luottoriskin tai kiinteiden yleiskustannusten perusteella laskettu kokonaisriski. Käytännössä yhtiön kokonaisriski määräytyy kiinteiden yleiskustannusten perusteella (12,5 x 25 % x kiinteiden yleiskustannusten määrä), jolloin omien varojen vaatimus on 8 prosenttia kokonaisriskistä ja 25 prosenttia

kiinteistä yleiskustannuksista. Luottoriski lasketaan vakavaraisuusasetuksessa (CRR) kuvatus luottoriskin standardimenetelmän mukaisesti.

LähiTapiola Varainhoidon vakavaraisuus vuoden 2017 päättyessä oli erinomaisella tasolla. Ydin-, ensisijaisen ja kokonaispääoman määrä kokonaisriskistä oli 47,2 prosenttia (35,1 %). Vuoden 2017 tulos huomioiden vakavaraisuus olisi ollut 60,6 prosenttia.

LähiTapiola Varainhoidon oma vakavaraisuusarvio (ICAAP, Pilari II) perustuu edellä kuvattuun viranomaisvaateiden mukaiseen omien varojen vaatimukseen, jota syvennetään ottaen huomioon riskien ulottuvuudet, jotka jäävät Pilari I -laskennan ulkopuolelle. Lisäksi arviota täydennetään sellaisten yhtiön kantamien riskien osalta, joita Pilari I ei lainkaan kata, kuten toimintaympäristöön ja sen kehitykseen liittyvät riskit. Arviointiin sisällytetään myös muut vuosisuunnittelun yhteydessä toteutettavan riskikartoituksen tulokset.

Hallitus hyväksyy vuosittain Vakavaraisuuden Hallintasuunnitelman, jossa asetetaan yhtiön vakavaraisuuteen sekä omien varojen laatuun liittyvät tavoitteet ja toimenpiderajat. Vakavaraisuustilanne raportoidaan hallitukselle vuosineljänneksittäin tai tarvittaessa.

Vakavaraisuustietojen julkistaminen

Luottolaitoslain ja Finanssivalvonnan määräysten ja ohjeiden mukaiset vakavaraisuustiedot sisällytetään yhtiön tilinpäätökseen ja toimintakertomukseen.

Tietojen olennaiset muutokset tilikauden aikana

Yhtiön vakavaraisuustiedot julkaistaan myös osavuositiedotuksessa, jos niissä tapahtuu tilikauden aikana sidosryhmien, kuten asiakkaiden, yhteistyökumppaneiden ja

omistajien, kannalta olennaisia muutoksia. Tiedot julkaistaan sen ajanjakson osavuositiedotuksessa, jonka aikana olennaiset muutokset ovat tapahtuneet. Jos olennainen muutos on tapahtunut ainoastaan yksittäisessä vakavaraisuustiedossa, muita tietoja ei ole välttämättömästi julkistaa. Osavuositiedotuksessa voidaan siten julkistaa ainoastaan kyseinen tieto maininnalla, että muissa tiedoissa ei ole tapahtunut olennaisia muutoksia. Hallitus tekee päätöksen siitä, milloin tiedoissa on tapahtunut niin olennaisia muutoksia, että ne pitää julkaista tilikauden kuluessa.

Julkistettavat tiedot

Vakavaraisuustiedot julkistetaan Finanssivalvonnan antamien määräysten ja ohjeiden vaatimassa laajuudessa. Tietoja, jotka eivät ole vakavaraisuuden kannalta olennaisia, ei kuitenkaan julkisteta. Tällaisia ovat tiedot, joilla ei ole merkitystä sidosryhmille ja jotka eivät muutoinkaan ole toiminnan laadun ja laajuuden sekä riskien kannalta merkityksellisiä. Epäoleellisiksi katsottavien tietojen osalta kerrotaan tilinpäätöstiedoissa lyhyesti, miksi kyseisiä tietoja ei ole sisällytetty tilinpäätökseen. Hallitus tekee päätöksen tiedoista, joita ei katsota olennaisiksi ja joita ei siten julkisteta. Samoin hallitus tekee päätöksen tiedoista, joiden katsotaan kuuluvan liikesalaisuuden tai salassapitovelvollisuuden piiriin.

Tilinpäätös ja toimintakertomus julkaistaan LähiTapiola-ryhmän verkkosivuilla, joten myös vakavaraisuustiedot ovat verkossa sidosryhmien saatavilla.

Tunnuslukujen laskentakaavat

Yleiset taloudellista kehitystä kuvaavat tunnusluvut

1) Keskeiset tuloslaskelmaerät

Liikevaihto = tuloslaskelman erä "Sijoituspalvelutoiminnan tuotot"

2) Oman pääoman tuotto prosentteina (ROE)

<u>Liikevoitto - Tuloverot</u>	x 100
Oma pääoma ja vähemmistön osuus + Tilinpäätössiirtojen kertymä laskennallisella verovelalla vähennettynä (vuoden alun ja lopun keskiarvo)	

3) Koko pääoman tuotto prosentteina (ROA)

<u>Liikevoitto - Tuloverot</u>	x 100
Taseen loppusumma keskimäärin (vuoden alun ja lopun keskiarvo)	

4) Omavaraisuusaste prosentteina

<u>Oma pääoma ja vähemmistön osuus + Tilinpäätössiirtojen kertymä laskennallisella verovelalla vähennettynä</u>	x 100
Taseen loppusumma	

5) Kulu-tuotto -suhde

<u>Palkkiokulut + Korkokulut + Hallintokulut + Poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä + Liiketoiminnan muut kulut</u>
Sijoituspalvelutoiminnan tuotot

Toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen allekirjoitukset

Espoossa 1. päivänä maaliskuuta 2018

Jari Eklund
Hallituksen puheenjohtaja

Teija Kerminen

Tapio Oksanen

Janne Pesonen

Paula Pöntynen

Ulla Sipilä

Jari Sundström

Tom Liljeström
Toimitusjohtaja

Tilinpäätösmerkintä

Suoritetusta tilintarkastuksesta on tänään annettu kertomus.

Espoossa 12. päivänä maaliskuuta 2018

KPMG Oy Ab
Tilintarkastusyhteisö

Timo Nummi
KHT

Tilintarkastuskertomus

LähiTapiola Varainhoito Oy:n yhtiökokoukselle

Tilinpäätöksen tilintarkastus

Lausunto

Olemme tilintarkastaneet LähiTapiola Varainhoito Oy:n (y-tunnus 1604393-7) tilinpäätöksen tilikaudelta 1.1.–31.12.2017. Tilinpäätös sisältää taseen, tuloslaskelman, epäsuoran rahoituslaskelman ja liitetiedot.

Lausuntonamme esitämme, että tilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan yhtiön toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti ja täyttää lakisääteiset vaatimukset.

Lausunnon perustelut

Olemme suorittaneet tilintarkastuksen Suomessa noudatettavan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Hyvän tilintarkastustavan mukaisia velvollisuuksiimme kuvataan tarkemmin kohdassa *Tilintarkastajan velvollisuudet tilinpäätöksen tilintarkastuksessa*. Olemme riippumattomia yhtiöstä niiden Suomessa noudatettavien eettisten vaatimusten mukaisesti, jotka koskevat suorittamaamme tilintarkastusta ja olemme täyttäneet muut näiden vaatimusten mukaiset eettiset velvollisuutemme. Käsityksemme mukaan olemme hankkineet lausuntomme perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä.

Tilinpäätöstä koskevat hallituksen ja toimitusjohtajan velvollisuudet

Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat tilinpäätöksen laatimisesta siten, että se antaa oikean ja riittävän kuvan Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti ja täyttää lakisääteiset vaatimukset. Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat myös sellaisesta sisäisestä valvonnasta, jonka ne katsovat tarpeelliseksi voidakseen laatia tilinpäätöksen, jossa ei ole väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisyttä.

Hallitus ja toimitusjohtaja ovat tilinpäätöstä laatiessaan velvollisia arvioimaan yhtiön kykyä jatkaa toimintaansa ja soveltuvissa tapauksissa esittämään seikat, jotka liittyvät toiminnan jatkuvuuteen ja siihen, että tilinpäätös on laadittu toiminnan jatkuvuuteen perustuen. Tilinpäätös laaditaan toiminnan jatkuvuuteen perustuen, paitsi jos yhtiö aiotaan purkaa tai sen toiminta lakkauttaa tai ei ole muuta realistista vaihtoehtoa kuin tehdä niin.

Tilintarkastajan velvollisuudet tilinpäätöksen tilintarkastuksessa

Tavoitteenamme on hankkia kohtuullinen varmuus siitä, onko tilinpäätöksessä kokonaisuutena väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisyttä, sekä antaa tilintarkastuskertomus, joka sisältää lausuntomme. Kohtuullinen varmuus on korkea varmuustaso, mutta se ei ole tae siitä, että olennainen virheellisyys aina havaitaan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti suoritettavassa tilintarkastuksessa. Virheellisyksiä voi aiheutua väärinkäytöksestä tai virheestä, ja niiden katsotaan olevan olennaisia, jos niiden yksin tai yhdessä voisi kohtuudella odottaa vaikuttavan taloudellisiin päätöksiin, joita käyttäjät tekevät tilinpäätöksen perusteella.

Hyvän tilintarkastustavan mukaiseen tilintarkastukseen kuuluu, että käytämme ammatillista harkintaa ja säilytämme ammatillisen skeptisyyden koko tilintarkastuksen ajan. Lisäksi:

- Tunnistamme ja arvioimme väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvat tilinpäätöksen olennaisen virheellisuuden riskit, suunnittelemme ja suoritamme näihin riskeihin vastaavia tilintarkastustoimenpiteitä ja hankimme lausuntomme perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä. Riski siitä, että väärinkäytöksestä johtuva olennainen virheellisyys jää havaitsematta, on suurempi kuin riski siitä, että virheestä johtuva olennainen virheellisyys jää havaitsematta, sillä väärinkäytökseen voi liittyä yhteistoimintaa, väärentämistä, tietojen tahallista esittämättä jättämistä tai virheellisten tietojen esittämistä taikka sisäisen valvonnan sivuuttamista.

- Muodostamme käsityksen tilintarkastuksen kannalta relevantista sisäisestä valvonnasta pystyäksemme suunnittelemaan olosuhteisiin nähden asianmukaiset tilintarkastustoimenpiteet mutta emme siinä tarkoituksessa, että pystyisimme antamaan lausunnon yhtiön sisäisen valvonnan tehokkuudesta.
- Arvioimme sovellettujen tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden asianmukaisuutta sekä johdon tekemien kirjanpidollisten arvioiden ja niistä esitettävien tietojen kohtuullisuutta.
- Teemme johtopäätöksen siitä, onko hallituksen ja toimitusjohtajan ollut asianmukaista laatia tilinpäätös perustuen oletukseen toiminnan jatkuvuudesta, ja teemme hankkimamme tilintarkastusevidenssin perusteella johtopäätöksen siitä, esiintyykö sellaista tapahtumiin tai olosuhteisiin liittyvää olennaista epävarmuutta, joka voi antaa merkittävää aihetta epäillä yhtiön kykyä jatkaa toimintaansa. Jos johtopäätöksemme on, että olennaista epävarmuutta esiintyy, meidän täytyy kiinnittää tilintarkastuskertomuksessamme lukijan huomiota epävarmuutta koskeviin tilinpäätöksessä esitettäviin tietoihin tai, jos epävarmuutta koskevat tiedot eivät ole riittäviä, mukauttaa lausuntonamme. Johtopäätöksemme perustuvat tilintarkastuskertomuksen antamispäivään mennessä hankittuun tilintarkastusevidenssiin. Vastaiset tapahtumat tai olosuhteet voivat kuitenkin johtaa siihen, ettei yhtiö pysty jatkamaan toimintaansa.
- Arvioimme tilinpäätöksen, kaikki tilinpäätöksessä esitettävät tiedot mukaan lukien, yleistä esittämistapaa, rakennetta ja sisältöä ja sitä, kuvastaako tilinpäätös sen perustana olevia liiketoimia ja tapahtumia siten, että se antaa oikean ja riittävän kuvan.

Kommunikoidimme hallintoelinten kanssa muun muassa tilintarkastuksen suunnitellusta laajuudesta ja ajoituksesta sekä merkittävistä tilintarkastushavainnoista, mukaan lukien mahdolliset sisäisen valvonnan merkittävät puutteellisuudet, jotka tunnistamme tilintarkastuksen aikana.

Muut raportointivelvoitteet

Muu informaatio

Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat muusta informaatiosta. Muu informaatio käsittää toimintakertomuksen. Tilinpäätöstä koskeva lausuntonamme ei kata muuta informaatiota.

Velvollisuutenamme on lukea muu informaatio tilinpäätöksen tilintarkastuksen yhteydessä ja tätä tehdesämme arvioida, onko muu informaatio olennaisesti ristiriidassa tilinpäätöksen tai tilintarkastusta suoritettaessa hankkimamme tietämyksen kanssa tai vaikuttaako se muutoin olevan olennaisesti virheellistä. Velvollisuutenamme on lisäksi arvioida, onko toimintakertomus laadittu sen laatimiseen sovellettavien säännösten mukaisesti.

Lausuntonamme esitämme, että toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen tiedot ovat yhdenmukaisia ja että toimintakertomus on laadittu toimintakertomuksen laatimiseen sovellettavien säännösten mukaisesti.

Jos teemme suorittamamme työn perusteella johtopäätöksen, että toimintakertomuksessa on olennainen virheellisyys, meidän on raportoitava tästä seikasta. Meillä ei ole tämän asian suhteen raportoitavaa.

Helsingissä 12. maaliskuuta 2018

KPMG OY AB

Timo Nummi
KHT